

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ
РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
ПЕРЕКЛАДУ

Кафедра італійської і французької
філології та перекладу

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

«Граматичні системи французької та
української мов у перекладацькому
аспекті»

Спеціальність: В11

Спеціалізація: В11 041 германські мови та
літератури (переклад включно), перша —
англійська.

Освітня програма:

Англійська мова і друга іноземна мова: усний і
письмовий переклад у бізнес-комунікації;
Англійська мова і література, друга іноземна
мова, переклад

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Кафедра	Кафедра італійської і французької філології та перекладу
Факультет	Факультет романської філології і перекладу
Викладач	Д. філол. наук., проф. Філоненко Н.Г., завідувач кафедри італійської і французької філології та перекладу
Статус дисципліни	вибіркова дисципліна професійної і практичної підготовки
Курс, семестр	4 курс, VIII семестр
Обсяг дисципліни у кредитах ЄКТС / загальна кількість годин	3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі: лекції – /2год. семінарські заняття – не передбачено практичні заняття – 30 год./ 4 год. самостійна робота – 60 год./ 84 год.
Мова викладання	Французька, українська
Коротка анотація дисципліни (Що я вивчатиму?)	Дисципліна «Граматичні системи французької та української мов у перекладацькому аспекті» спрямована на вивчення граматичних структур французької та української мов у зіставному й перекладацькому аспекті. Студенти аналізуватимуть морфологічні та синтаксичні категорії обох мов, виявлятимуть граматичні еквіваленти, функціональні відповідники та труднощі перекладу, зумовлені структурними відмінностями. Особлива увага приділяється трансформаціям, необхідним для адекватного передавання граматичного значення в процесі перекладу художніх, публіцистичних і ділових текстів. Курс поєднує теоретичний аналіз з практичними вправами на переклад, редагування та порівняння граматичних моделей.
Мета вивчення дисципліни (Чому це цікаво й потрібно вивчати?)	Метою дисципліни є формування в здобувачів освіти фахової компетентності в галузі граматичного аналізу французької та української мов із урахуванням потреб перекладацької діяльності. Курс дозволяє усвідомити системні подібності й відмінності між граматичними категоріями обох мов,

	<p>що є ключовим для здійснення точного, стилістично й функціонально адекватного перекладу.</p> <p>Ця дисципліна є цікавою й необхідною, оскільки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • дозволяє глибше зрозуміти мовну структуру французької та української мов у зіставному аспекті; • дає змогу уникати граматичних кальок і типових помилок при перекладі; • сприяє виробленню перекладацького чуття та навичок трансформації граматичних структур з урахуванням норм мови перекладу; • поєднує лінгвістичну теорію з практичним перекладом, що є важливим для підготовки висококваліфікованих перекладачів.
<p>Результати навчання <i>(Чому я навчуся на цій дисципліні?)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Опанування знань про морфологічну та синтаксичну структуру французької та української мов у порівняльному й перекладацькому аспекті. • Засвоєння принципів аналізу граматичних категорій (часу, способу, виду, стану, роду, числа, відмінка тощо) з урахуванням міжмовних відповідників. • Визначення граматичних труднощів перекладу та добір оптимальних перекладацьких рішень залежно від жанру й стилю тексту. • Набуття навичок граматичної трансформації при перекладі, що забезпечує змістову точність і стилістичну відповідність у цільовій мові. • Оволодіння умінням зіставлення синтаксичних конструкцій французької та української мов для адекватного перекладацького відтворення. • Розвиток здатності до виявлення й редагування граматичних помилок у власному перекладі та в перекладах інших. • Формування перекладацької інтуїції, заснованої на глибокому розумінні граматичних закономірностей обох мов. • Застосування теоретичних знань на практиці при перекладі текстів різних функціональних стилів.
<p>Компетентності <i>(Яку сукупну користь я отримаю від вивчення цієї дисципліни?)</i></p>	<p>Знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • знання основних граматичних категорій та структур французької та української мов; • знання відмінностей у граматичних системах французької та української мов та їх впливу на переклад; • знання принципів та методів граматичного аналізу текстів у контексті перекладу. <p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> • уміння аналізувати граматичні структури текстів французькою та українською мовами; • уміння визначати граматичні труднощі та знаходити адекватні перекладацькі рішення; • уміння адаптувати граматичні конструкції до норм цільової мови. <p>Навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> • навички практичного застосування граматичних знань у перекладацькій діяльності; • навички редагування перекладів з урахуванням граматичних норм української мови; • навички користування граматичними довідниками та цифровими ресурсами для перекладачів. <p>Комунікація:</p> <ul style="list-style-type: none"> • здатність до ефективної професійної комунікації з

	<p>колегами та замовниками щодо граматичних аспектів перекладу;</p> <ul style="list-style-type: none"> • уміння аргументовано захищати граматичні рішення під час командної роботи чи обговорення; • здатність адаптувати граматичні структури перекладу до потреб і очікувань цільової аудиторії. <p>Автономність і відповідальність:</p> <ul style="list-style-type: none"> • здатність самостійно організовувати процес граматичного аналізу текстів на різних етапах перекладу; • готовність нести відповідальність за граматичну коректність перекладу в публічному інформаційному просторі; • вміння дотримуватися професійної етики перекладача в роботі з граматично складними матеріалами; • схильність до самоаналізу, професійного вдосконалення та критичного осмислення власної практики.
--	---

Види занять і їхній розподіл за годинами

№ п/п	№ і назва теми (включно з темами, винесеними на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна форма				Заочна форма			
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
лекції	семінарські / практичні заняття		самостійна робота	лекції	семінарські / практичні заняття		самостійна робота		
Модуль I									
Змістовий модуль 1. Перекладацький аспект граматичної системи французької мови.									
1.	Порівняльний аналіз морфологічних систем французької та української мов	18		6	12	18			18
2.	Порівняльний аналіз синтаксичних систем французької та української мов	18		6	12	18			18
3.	Лексико-граматичні аспекти перекладу	18		6	12	18		2	16
4.	Способи відтворення засобами української мови французьких дієслівних конструкцій	18		6	12	18		2	16
5.	Способи відтворення засобами української мови французьких артиклів	18		6	12	18	2		16
	Разом годин за модулем 1	90	-	30	60	90	2	4	84

Тематика (змістові модулі) навчальної дисципліни	Змістовий модуль 1. Граматичні системи французької та української мов у перекладацькому аспекті. Теми: <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняльний аналіз морфологічних систем французької та української мов 2. Порівняльний аналіз синтаксичних систем французької та української мов 3. Лексико-граматичні аспекти перекладу 4. Способи відтворення засобами української мови французьких дієслівних конструкцій 5. Способи відтворення засобами української мови французьких артиклів
---	--

Політика оцінювання (розподіл балів і критерії)
Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності з вивчення навчальної дисципліни «Граматичні системи французької та української мов у перекладацькому аспекті» здійснюється в 4-бальній системі («відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)).
Рейтинг вираховується в рейтингових балах, а підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 4-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС.

Критерії оцінювання аудиторної та самостійної навчальної роботи студента

Перекладацький аналіз та переклад на українську мову запропонованих текстів:

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
5 «відмінно»	Студент виконує еквівалентний переклад запропонованого тексту і демонструє високий рівень володіння теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту. Допускаються 2-3 несуттєві помилки (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні).
4 «добре»	Студент виконує в цілому еквівалентний переклад запропонованого тексту, але допускає 5-6 несуттєвих помилок (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні). Студент добре володіє теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту.
3 «задовільно»	Студент виконує переклад запропонованого тексту, в якому допускає помилки та пропуски (не більше 7-10 (орфографічних, граматичних та лексико-стилістичних)); студент демонструє поверхневий перекладацький аналіз тексту.
2 «не задовільно»	Студент демонструє відсутність умінь перекладу незнайомого тексту з іноземної мови на українську, тобто допускає багато пропусків та відхилень від змісту оригіналу, робить помилки, що спотворюють зміст тексту оригіналу. Студент не володіє теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту.

Викладач підраховує бали, отримані студентом, окремо за кожним критерієм оцінювання завдань аудиторної та самостійної роботи.

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на 10¹. Студенти мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити 50.

Підсумковий модульний контроль проводиться у вигляді написання *модульної контрольної роботи*, що спрямоване на всебічну і комплексну перевірку обсягу, рівня та якості засвоєння знань, навичок та вмінь, визначених у програмі навчальної дисципліни. Модульна контрольна робота є письмовою, складається із двох практичних завдань, кожне з яких оцінюється певною кількістю балів. Отримані за кожне завдання модульної роботи бали

¹Наприклад, протягом семестру студент отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «5», «3», «5», «4», «5», «4». Середня арифметична оцінка становить 4,33, з округленням до десятої частки – 4,3. Отриману оцінку множимо на 10: 4,3x10=43. Це число є рейтинговим балом студента за роботу протягом семестру.

трансформуються в загальну оцінку за модульну контрольну роботу за таблицею:

90% і більше	63 - 70 балів	5 (відмінно)
75% - 89%	53 - 62 балів	4 (добре)
50% - 74%	35 - 52 балів	3 (задовільно)
49% і менше	34 бали і менше	2 (незадовільно)

Оцінки трансформуються в **рейтинговий бал за МКР** у такий спосіб:

«відмінно»	50 балів
«добре»	40 балів
«задовільно»	30 балів
«незадовільно»	20 балів
неявка на МКР	0 балів

У разі відсутності студента на МКР без поважних причин (таких, що підтверджуються офіційними документами), він отримує «нуль» (0) балів. У випадку наявності зазначених офіційних документів, студент, за письмовою згодою декана факультету та викладача, має право написати МКР в індивідуальному порядку.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни «**Граматичні системи французької та української мов у перекладацькому аспекті**» здійснюється у формі заліку.

Вимоги до заліку

Форми контролю:- усна співбесіда;

- виконання практичного завдання.

Критерії оцінювання:

Залік відбувається в усній формі. Оцінювання відповідей здійснюється відповідно до вимог з конкретних складових заліку. На заліку студент має виконати такі **завдання**:

I. Переклад на українську мову запропонованих текстів:

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
5 «відмінно»	Студент виконує еквівалентний переклад запропонованого тексту. Допускаються 2-3 несуттєві помилки (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні).
4 «добре»	Студент виконує в цілому еквівалентний переклад запропонованого тексту, але допускає 5-6 несуттєвих помилок (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні).
3 «задовільно»	Студент виконує переклад запропонованого тексту, в якому допускає помилки та пропуски (не більше 7-10 (орфографічних, граматичних та лексико-стилістичних)).
2 «не задовільно»	Студент демонструє відсутність умінь перекладу незнайомого тексту з іноземної мови на українську, тобто допускає багато пропусків та відхилень від змісту оригіналу, робить помилки, що спотворюють зміст тексту оригіналу.

II. Перекладацький аналіз запропонованих текстів:

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
5 «відмінно»	Студент демонструє високий рівень володіння теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту. Допускаються 2-3 несуттєві помилки (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні).
4 «добре»	Студент добре володіє теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу тексту, але допускає 5-6 несуттєвих помилок (орфографічні, граматичні та лексико-стилістичні)..
3 «задовільно»	Студент демонструє поверхневий перекладацький аналіз тексту, в якому допускає помилки та пропуски (не більше 7-10 (орфографічних, граматичних та лексико-стилістичних))
2 «не задовільно»	Студент не володіє теоретичним матеріалом, необхідним для здійснення перекладацького аналізу

Виконання кожного завдання оцінюється окремо. Виставляється оцінка, яка дорівнює середньому арифметичному балу за всі три завдання, округленому до цілого числа.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо середній арифметичний бал за відповіді з трьох питань становить не менше трьох балів.

Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо середній арифметичний бал за відповіді з трьох питань становить менше трьох балів.

8.2 Організація оцінювання:

- **семестрове оцінювання** навчальних досягнень студентів з дисципліни «Граматичні системи французької та української мов у перекладацькому аспекті» має таку структуру:

№ з/п	Види навчальної діяльності студента	Максимальна кількість балів
1.	Аудиторна навчальна робота.	25
2.	Самостійна навчальна робота.	25
3.	Модульна контрольна робота	50

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового балу за роботу протягом семестру і рейтингового балу за МКР

- **підсумкове оцінювання** навчальних досягнень студентів з дисципліни «Граматичні системи французької та української мов у перекладацькому аспекті» здійснюється у формі заліку

Відмітка про залік «зараховано», «не зараховано» та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового балу студента за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	A
82 – 89 балів	B
74 – 81 бал	C
64 – 73 бали	D
60 – 63 бали	E
59 балів і нижче	FX.

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Таким чином студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано», а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано», оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

8.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно	A	90-100	} Зараховано
Добре	B	82-89	
	C	75-81	
Задовільно	D	66-74	
	E	60-65	
Незадовільно	FX	0-59	} не зараховано

Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)

Для успішного засвоєння дисципліни «Граматичні системи французької та української мов у перекладацькому аспекті» здобувач повинен мати такі базові знання та вміння:

- достатній рівень володіння французькою мовою (не нижче рівня B1);
- знання основ лексикології, граматики та стилістики французької мови, необхідні для мовного аналізу автентичних текстів;
- знання основ перекладознавства, зокрема типології перекладу, перекладацьких трансформацій і понять

	<p>еквівалентності;</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні навички письмового перекладу французької мови українською.
<p>Навчально-методичне й інформаційне забезпечення</p>	<p style="text-align: center;">Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Коптілов, В.В. (2004). <i>Теорія і практика перекладу</i>. К: Юніверс. 2. Кухаренко, В.А. (2004). <i>Інтерпретація тексту</i>. Вінниця : Нова Книга. 3. Максименко, О.В. (2008). <i>Усний переклад. Теорія, вправи, тексти (французька мова)</i>. Вінниця: Нова книга. 4. Рабош, Г. (2018). <i>Теорія і практика перекладу (французька мова) для факультетів міжнародних відносин : посібник</i> Вінниця : Нова Книга. 5. Федорова, Л.О. (1999). <i>Аспектний переклад. Французька та українська мови</i>. 6. Філоненко, Н.Г. (2021). Синтаксичні трансформації фокусної інверсії в українському перекладі роману М. Уельбека <i>La carte et le territoire</i>. <i>Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики</i>. 2021. 40. 220-227. 7. Філоненко, Н.Г. (2018). Проблеми перекладу поліпропозиційних речень сучасного французького художнього тексту. <i>Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету</i>. 35. 97–98. 8. Чередниченко, О.І. (1995). <i>Теорія і практика перекладу. Французька мова : підручник для студ. ін-тів і факульт. іноземних мов</i>. К. :Либідь. 9. Чередниченко, О.І. (2007). <i>Про мову та переклад</i>. К. :Либідь. <p>Роровych. М.М. (2010). <i>Cours théorique de grammaire française. Morphologie</i>. Чернівці. Вид.-во Букрек.</p> <p style="text-align: center;">Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Корунець, І.В. (2003). <i>Теорія і практика перекладу</i>. Вінниця: Нова Книга. 2. Mounin, G. (1976). <i>Linguistique et traduction</i>. Bruxelles. 4. Charaudeau, P. (1992). <i>Grammaire du sens et de l'expression</i>. P.: Hachette. 5. Chiss, J.-L. et al. (1992). <i>Linguistique française: initiation à la problématique structurale</i>. Paris: Hachette-Classiques. 6. Le Goffic, P. (1993). <i>Grammaire de la langue française</i>. P.: Hachette. 9. Maingueneau, D. (1999). <i>Syntaxe du français</i>. P.: Hachette Livre. 10. Mercier-Leca, F. (1998). <i>Trente questions de grammaire française</i>. P. : Nathan.
<p>Форми і способи поточного та семестрового контролю</p>	<p>Контроль результатів навчання студента з дисципліни «Граматичні системи французької та української мов в перекладацькому аспекті» здійснюється у формі <i>поточного, рубіжного, підсумкового модульного та підсумкового семестрового контролю</i> (іспиту).</p> <p><i>Поточний контроль</i> успішності студентів здійснюється протягом семестру. Під час опанування</p>

навчальним матеріалом модуля оцінюється аудиторна та самостійна робота студента. Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) і набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт. Бали, отримані здобувачами вищої освіти за результатами контролю з дисципліни, викладач занотовує і оголошує на кожному практичному занятті.

Рубіжний контроль успішності студентів здійснюється посередині навчального семестру у вигляді проміжної атестації здобувачів вищої освіти за результатами оцінювання аудиторної та самостійної роботи, а також з урахуванням відвідування лекційних та практичних занять.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання у межах годин, відведених на практичні заняття.

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр (сесію), що з дисципліни **«Граматичні системи французької та української мов у перекладацькому аспекті»** здійснюється у формі заліку.

Затверджено на засіданні кафедри італійської і французької філології та перекладу протокол № 14 від «03» червня 2025р.

Перезатверджено на засіданні кафедри італійської і французької філології та перекладу протокол № 13 від «13» травня 2026р.

Завідувач кафедри

Філоненко Н.Г.